

Oglaš. pripisana itd. tiskaju tražunaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. šalju se nuputnicom ili poloničnom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno iz načiti ime, prezime i najbliža pošta predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, neka to javi odgovarajućem otvorenom pištu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čebavnog računa br. 347849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom naše narode učini, a nacijama sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju epodpisani ne šaljuju, a nefrankirani ne primaju. Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, na godinu 5 K za seljake, odn. K. 250 na ili K 3, pol godne. Izvan carine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., kolli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju dva pisma i predplata.

Dva preglasa čara Nikole.

Posljednji događaji u prostranom ruskom carstvu ozalostili su bez dvojbe svako pošteno misleće slavensko srce. Poznati izvanjski neprijatelji Rusije upotriebiše teško stanje, u kojem se nalazi, te bacise zublju nesloge i razдора među narod u času, kad je trebao više no ikad sloge i jedinstva.

Dok se najbolji sinovi Rusije na dalekom iztoku junački bore za njezinu čast i slavu i na korist zapada, dotle bune i podžihu njezini stari dušmani ruski narod proti zakonu, proti oblastim i proti postojecem redu. Protivnici Rusije poslužiše se onim življ, koji teže punim pravom za većom slobodom i za ustavnim životom u svojoj domovini; poslužiše se nadalje najnižimi slojevi pučanstva, osobito radničtvom, koje najviše trpi, kako i u drugih državah, i koji se dade najlaglje zaveriti sladkim obećanj. Izgrede ovih posljednjih dade se opravdati i donekle oprostiti, ali se ne dade postupanje prvih tako lahko ni opravdati ni oprostiti. Oni bo, kao širitelji prosvjete i ljubitelji slobode, upotriebiše najezgodniji i najpogibeljniji čas za proveljenje svojih bilo kako plemenitih i uzvišenih osnova. Dok je domovina u velikoj pogibelji, dok se izlaže toliko stotina hiljada njezinih sinova svoj život za sjaj i veličinu, njezin pravi sin nesmieje praviti neprilika i poteškoća, dotle moraju svi njezini sinovi biti složni i jedinstveni nastojeći svi složno, da bude kolli iznutra toli napram vani čvrsta i jaka. Kad mine domovini pogibelj, kad se ukroti izvanjskog protivnika, onda neka se traži uredjenje domaćih ili unutarnjih razmirica i odnošaja.

Onim po prilici nazorom dao je oduška car Nikola u svojem proglasu, što ga je priobćio dne 3. o. mj. službeni list

„Praviteljstveni Vjestnik“, i u svojem odpisu, uprvljenom istodobno ministru nutarnjih posala Buliginu.

U ponosu se car tuži, što se je dao jedan dio njegovih podanika zaveriti od „zlontanjenih vođa“, te izricu nađu u pohjedu ruskoga oružja a u drugom nalaže svomu ministru, da provede potrebite reforme i utare put k uvedenju ustava u Rusiji. Tim odpisom učinjen je prvi korak za uvedenje ustava u Rusiji, te će ga stalno pozdraviti iskrenim zadovoljstvom svaki prijatelj silne slavenske države. Taj odpis glasi:

„Prema starom običaju ruskoga puka, da izrazi krui u dcajima radosti i žalosti svoja čuvelta, od zborova plemstva, zemstva, trgovaca i seljačstva iz svih dijelova Rusije primio sam brojne izkaze osjećaja radosti povodom poroda prijestolonasljednika, izkaze pripravnosti i požrtvornosti za uspješno dokončanje rata, kao što i obećanje, da će svi svoje sile posvetiti usavršenju reda u državi. U ime svoje i u ime Njezinoga Veličanstva carice na lažem vam, da se svima srdačno zahvalite na izrazih lojalnih osjećaja, koji nas u današnje vrijeme osobito raduju. Želja je moja, da prihvatim izraženu pripravnost sudjelovanja kod početka i slavnoga nastavka u reformah od mene najavljenih. Moja je želja, da se postigne zajednički rad između moje vlade i zastupničkih sila društva u ostvarivanju mojih, na dobro puka upravljenih nakana. Da se u ruskoj zemlji uzdrži trud djedova i uvede red, odlučio sam s Božjom pomoći, da pozovem u pomoć i suradnju kod viećanja o zakonskih osnovah povjerenja puka dostojne i povjerenjem puka izabrane muževe.

Uvaživ posebno stanje domovine naše uvaživ raznolikost pučanstva, te u raznih

krajevih raznoliki razvoj gradjanstva, ja, kao ruski vladar, želim, da se reforme svedu u sklad sa raznimi stupnjevi zrelosti i potrebami pučanstva u pojedinih krajevih, ali samo u smislu takovog pravnog uredjenja u kojem će naći uvaženje nastavak čvrste historijske veze u prošlosti, a trajnosti i čvrstoće u budućnosti.

Dok te reforme poduzimam i dok sam uvjeren, da će dobro shvaćena potreba i triezna iskrena rieč izabranih muževa osjegurati plodnost zakonodavnog rada u korist puka ruskoga, istodobno vidim cielu težinu i zamršenost ostvarenja tih reformah, koje moraju da bezuvjetno očuvaju i ne povriede temeljne državne zakone.

Za to sam, cijeneci vaše dugogodišnje upravno iskustvo i mirnu sigurnost, za dobro našao, da pod vašim predsjedničtvom sazovem posebnu konferenciju, koja će viećati o putevih za ostvarenje ove moje želje.

Bog blagoslovi moj dobar početak i neka vam Bog bude u pomoći, da izvedete ovu, za dobro od Boga mi povjerenog puka uspješnu osnovu.

Nikolaj II.

Ruski listovi pozdraviše radostno ovaj carski proglas kao prvi korak k izpunjenju davnih narodnih želja i težnja, te izricu nađu, da će glas o carevoj odluci djelovati pomirno i blagotvorno na uzbudjene duhove i učiniti kraj izgredom i nemirom, većinom umjetno izazvanim.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 5. marta 1905.

U obih sjednicah prošloga tjedna razpravljalo se je u prvom čitanju zakonsku osnovu o promjenah obrtnoga reda. Kod te razprave sudjeluju zastupnici svih pa-

krajina u kojih je obrt razvit, česa žali-bože u naših južnih pokrajinah malo ima. Među zastupnici su dvie struje: jedni zagovaraju više gospodare, a drugi radnike. Ministar im odgovara, da su ustanove takove, da im temeljito ni jedni ni drugi ne mogu prigovoriti.

U sjednici od 28. pr. mj. odgovorio je ministar domobranstva na interpelaciju radi zlostavljanja nekog vojnika u bolnici u Gracu. Zastupnici koji su postavili interpelaciju nezadovoljni su odgovorom, tvrdeći da stvar ne stoji kako ju je ministar izložio, i predlažu otvorenje razprave vrhu odgovora. Broji se tko je za razpravu a tko proti njoj. Videći predlagaci da su u manjini, vieću grozno i psuju na pojedine stranke koje su proti. Konačno se groze, da će postaviti u stvari prešni predlog, pak da će se morati razpravljati. Prešni predlog su u istinu postavili i razpravljalo se je u sjednici od 3. ovoga mjeseca. Bilo je žestokih razprava i grubih napadaja. Predlog o prešnosti, premda je imao većinu glasova pao je, jer se za prešnost zahtjeva dvie trećine glasova. U kući bilo je tek 133 zastupnika.

Novi tršćanski zastupnik mali vitez Scaramanga postavio je u posljednje doba dvie interpelacije. Prva se tiče sile uprave austrijskoga Lloyd. Obrtno vieće u Beču odlučilo je naime, da se sjelo premjesti iz Trsta u Beč. Moraju biti teški razlozi radi kojih se to kani učiniti. Novoga tršćanskoga zastupnika peče pri tom i okolnost, da bi premještenjem, dobio Beč poreze od Lloyd koje do sad vae Trst, o kojem veli Scaramanga da vlada s njim maćuhinski postupa. (Da bi tako sa našimi mjesti, koje sreće za njih!) Interpelantii pitaju vladu, da li je velja izjaviti se, da se ona ne slaže sa obrtnim viećem? U proračunskom odboru je zast. Vuković

PODLISTAK.

Rad

oko budjenja narodne svijesti hrvatskog i slovenskog naroda u Istri u zadnjih 50 godina.

(Predavanje prof. Vj. Spincića na svečanog skupštini priredjenoj u proslavu smrti blagopokojnog Dr. Dinka Vitezća u Beču.)

(Nastavak)

Molim svoje zemljake, da bi se do mene potrudili, da na njim kažem, kako bi si mogli porazdijeliti proučjenje narodnoga rada u Istri u posljednjih 50 god. Velika poluga narodne svijesti je „Naša Sloga“, to je list, koji je počeo u Istri izlaziti prvog lipnja god. 1870. Taj list su ustrojila pokojna braća-blizanci Bašićani Mate i Ivan iz Kastavščine, od kojih prvi je bio duša tomu listu od prvog početka, pa sve do svoje smrti. Nadalje Antun Karabaić s otoka Krka, koji hvala Bogu još i danas živi u Trstu, koji je bio urednikom toga lista, a poglavito vodio upravu i koji se nije znao, makar da je bio u službi tršćanskoga magistrata, podpisati kao urednik hrvatski list, sve dok ga nije zamijenio sadašnji glavni suradnik Matko Mandić god. 1883. Kod ustrojenja „Naše Sloge“, bio je konačno Mute Ujčić iz Pazinštine svećenik

i neki drugi. Ja ih spominjem i zato, jer su oni sačinjavali tako rekuć njeiki klub, koji je upućivao kod izbora i drugih prilika, s kojima su se domoljubi u Istri dopisivali, ka komu su se ovi i osobno uticali, ka kojima su bježali mladi bogoslovi. Rečeni muževi bili su dugo vremena njeke središte narodnoga života u Istri. Povod izdavanju samoga lista bio je kako kaže uredništvo u uvodu: Vidimo, kako je naš narod neuk, zanemaren, ima knjiga, ali ih ne čita. Mi ćemo ga podučiti u gospodarstvu, u političkom životu, u koliko se to može učiniti s jednim listom, koji izlazi dva puta na mjesec, slušat ćemo, što našem narodu treba, pa ćemo nastojati, da mu pomognemo. I „Naša Sloga“ je odtada list, koji s jedne strane izvješćuje o narodnom radu u Istri, a s druge potiče i podučava što i gdje treba raditi. Taj list je mnogo doprinešao narodnom budjenju hrvatskom u Istri, dok su drugi listovi budili slovenski.

Drugo središte, kojim se budio narodni život jesu čitaonica. Prva takva čitaonica bila je osnovana godine 1866. u Kastvu. Osnovali su ja domaći rodoljubi, Čeh liječnik, razni Slovenci, svećenici, što su u ovim stranama službovali. Vjeruje, da je ta čitaonica upravo znamenita u

narodnom životu Istre. Ta je čitaonica davala zabave, koja su polazili iz mjesta i okolice, iz Kastva, iz Voloskoga, iz Opatijske, iz Rijeke, iz Jelsana, iz Bistrice. Ona je bila škola za mlade ljude, gimnazijalce i bogoslove, da ovdje deklamuju, drže govore, koje su bud sami sastavili bud drugi, da predstavljaju, da pjevaju, da gude. Ona je omogućila da su mladi djaci, naročito bogoslovi god. 1870. u praznicima u nedelju i svetce držali predavanja iz različitih predmeta i pri tom se donekle zabavljali. Razni ljudi, sada već osidjeli iz Kastva s veseljem se spominju tih dana i vele, da su onda počeli hrvatski misliti i čutjeti. Ta je čitaonica davala zabave na korist ne samo domaće siromašne školske djece, nego i na korist Hercegovaca, na korist ranjenih Bugara, na korist postradalih od gladi, koji je iznova zavladao bio preko Učke, za postradale od potresa u Zagrebu. U toj čitaonici porodila se je misao za obdržavanje tabora na brežuljku sv. Mihovila kod Kastva, prvoga tabora među Hrvatima Istre; misao osnivanja „Bratovščine“, koja podupire hrvatske djeke. Na čelu osnovateljnoga odbora „Bratovščine“ bili su kastavski poglavari crkveni i svjetovni, župnik-dekan Vjekoslav Vlah, načelnik občinski Frane Marotti, ravnatelj

škole Ernest Jelusić i četvorica tadanjih sveučilištaraca, od kojih je jedan dr. Frane Mandić i putovao po Banovini, da sakupi prinose za Bratovščinu. Ta je čitaonica držala i dijelila medju seljake gospodarske novine; upisala neke škole za članove „Društva sv. Jeronima“. U njoj su se čitala hrvatske slovenske i slavenskim duhom pisane njemačke novine. Karakteristično je imenovanje potastnih članova te čitaonice. Prvi počastni članovi bili su Juraj Dobrila i Mate Jurinač tad župnik u Mošćenicama, Kastavac te zastupnik na istarskom saboru. Odmah iza njih bio je imenovao začastnim članom J. J. Strossmayer, koji je jučer slavio svoju devetdesetgodišnjicu i dobio čestitaka sa svih strana, čak i od jednoga kraja srpskoga, Petra, kao dika Hrvata. Poslje tih bili su imenovani počastnim članovima čitaonice Slovenci Legat, biskup tršćanski, Bleiweis i Toman, pak Česi Palacki i Rieger. To sam htio reći, da pokažem mišljenje naših ljudi, koji su osnovali tu čitaonicu i tu prvu u Istri. Još je vrijedna čitaonica u Jelsanah, da se spomene, koje sad već nema i koja nam može biti dokazom, da, dok je i malo ljudi, koji se brinu i mare, može se svuda stogod učiniti.

(Nastavit će se)

agovarao da sjelo uprave Lloyd ostane u Trstu. U drugoj interpelaciji pita Scaramanga vladu, da li je vojna što skorije predložiti zakonsku osnovu glede podpore trgovačkoj mornarici i radi pospješenja brodogradarstva? Usljed zauzimanja, poglavito naših zastupnika parlament je izvoštio već prije više od 10 godina podporu trgovačkoj mornarici.

Gospodska kuća imala je dne 27. februara sjednicu i potvrdila što je zastupnička odlučila, naime zakonsku osnovu o refundiranju 51 milijuna kruna u blagajničke pretičke, i onu o novacih. Ovo je već i prethodno sankciju dobilo. Takove stvari idu, što više, to brže. Kod osnove o novacih govorio je osim izvjestitelja i ministra domobranstva, jedini knez Auersperg. Njegov govor osnovan je na predpostavi, da bi se monarhija mogla braniti također uz dvie vojske, jednu sa njemačkim drugu sa magjarskim zapovjedanjem. Knez Auersperg je ustavovjerac, govorio je samo u svoje ime. Nije se dao skloniti da ne govori od nikoga, ni od svojih drugova ni s višega mjesta. Nitko nezna što je tim smjerao.

Rad zastupničke kuće usredotočen je sada u odborih, naročito u proračunskom.

Ovaj je, kako sam već javio, razpravljao naslov o lučkih radnjah. Tu je među ostalimi u proračunu 20.000 kruna za popravak mula u Opaliji; nadalje 17.000 kruna kao ostatak za udešenje luke u Lovranu, za što se je već od sada izdalo 63.000 kruna; te 10.000 kruna za dvie bove u Tragetu u Rašinom kanalu. Razpravljalo se je nadalje o dotaciji razbrotarskomu društvu austrijskom Lloyd. Najzanimiviji dio te razprave je onaj, gdje je govorio o povećanju poviha u istočnu Afriku. Ugovorom sa Lloydom je vlada ustanovila 12 godišnjih vožnja u one strane i odlučila dati Lloydu za to 1.400.000 kruna godišnjih. Na predlog izvjestitelja vit. Vukovića smanjio je proračunski odbor taj iznos na 1.080.000 kruna za 9 godišnjih vožnja. Odnosni ugovor skloplila je vlada sa Lloydom bez parlamenta, na temelju §. 14. Proračunski odbor sa svojom odlukom htjeo je s jedne strane pokazati, da se §. 14. ne smije na takav način zlorabiti, a s druge strane upozoriti društva i pojedince da nesmjiju sklapati ugovora sa c. k. vladom bez privole parlamenta. Nadalje bio je primljen predlog da se izbere pododbor od 7 lica, koji ima ispitati uvjete pod kojima se može sklopiti ugovor s Lloydom obzirom na austrijske interese.

U proračunskom odboru razpravljao se je nadalje naslov pučkih škola. Neki su se tužili na pomanjkanje učitelja, neki na to da je ministar nastave skriveno klerikaln, neki na zlo stanje učitelja, neki na zdravstvene mjere, neki (barun Malfatti) na to da je u proračunu svota od 30.000 kruna za podignuće njemačkoga školstva u Tirolu, koje da se rabi za uzdržavanje njemačkih škola u čisto talijanskih mjestih Trentina; zastupnik dr. Žitnik izlaze jedno stanje školstva kod Slovenaca i Hrvata u Koruškoj, Trstu i Istri. Ovdješnje novine srme se o tomu što god donášati. Srme se, da svet ne saznade kako se u Austriji i u samom pučkom školstvu zapušta Slovenca i Hrvate.

U fiskovnom odboru razpravljalo se je pitanje, da li mogu zastupnici naroda biti odgovorni urednici novina ili ne. Sa 25 proti 7 glasova odlučilo se je, da zastupnici naroda imaju biti izključeni od odgovornoga uredništva.

U željezničkom pododboru razpravljalo se je o prekoračenju proračunanih svota za gradnju alpskih željeznica. Tu ide na stoline milijuna prekoračenja, a ministar željeznica je to prekoračenje bez ikakve privole parlamenta. Ministar se brani, da je prekoračenje bilo nužno, a da se o tom u parlamentu nije moglo razpravljati. Slaba obrana na svaki način, jer da nije druge, kašvi su to činovnici

koji su se u proračunih odnosnih radnja mogli, za tolike svote prevariti. O tom će svakako biti još govora, i imati će možda osobitih posljedica.

Politički pregled.

U Puli 8. marča 1903.

Austro-Ugarska.

Bečki listovi javljaju, da se spor između Čeha i Niemaca bliža k sretnoj rješitbi. Na njemačkoj strani da nenalazi više na toli oštar odpor pitanje češkog službenog jezika a Česi, da su popustili ponešto u pitanju razdigbe kraljevine po narodnostnih kotarih. Teško je vjerovati u te optimističke glasove bečkih listova, jer se onako oštre protimbe nedadu tako lahko izglatiti, premda se oko toga već godine i godine radi.

Nu pripustimo, da dodje zbilja do izmirenja Čeha i Niemaca i do konačne rješitbe parlamentarne krize u Austriji, tada nastaje pitanje po nas južne Slavene t. j. po Hrvate i Slovence, zastupane u carevinskom vieću, da li su kod pregovora o izmirenju uzete u obzir i naši opravdani narodni zahtjevi. Te zahtjeve imali su i morali staviti u razpravu zastupnici češkoga naroda, jer bi inače zaslužili najstrožiju osudu s naše strane. Hrvatski i slovenski zastupnici podupirali su lojalno i bratski zahtjeve češkoga naroda u carevinskom vieću, pak ne bi bilo ni pravedno ni pošteno, kad bi sada, ako dodje do nagodbe između Čeha i Niemaca, prošli prvi jednostavno na dnevni red preko zahtjeva dosadašnjih drugova i saveznika. Dodje li u istinu do izmirenja Čeha i Niemaca a tim i do redovitih parlamentarnih odnošaja, tada moraju naši zastupnici otvoreno stupiti pred zastupnike češkoga naroda sa upitom: jeste li kod pregovora uzeli u obzir i naše narodne teženja i potrebe, kao što bijaše to Vaša sveta dužnost kao slovenskih zastupnika i vaših dosadašnjih saveznika. U borbi u najžešćoj borbi dielili smo bratski zlo i dobro, pa valja, da bratski podielimo i plodove dugotrajne i požrtvovane naše borbe.

Predsjednici hrvatskih klubova na dalmatinskom saboru gg. dr. Čingrija i dr. Trumbić izradili su program za sjedinjenje tih klubova i strana. Prva točka tog programa jest sjedinjenje Dalmacija s Hrvatskom i da se sve zemlje, napučene Hrvatima, slože u jednu samostalnu državnu skupinu. Dalnje točke program: sponimnju životna politička prosvjetna i gospodarska pitanja Dalmacije. Tu je pitanje unutarne uređovnog jezika, pitanje izbora položenih na hrvatskom sveučilištu, izborne preinake, uređenje občinske uprave, poboljšanje učiteljskog položaja, pitanje gospodarskih i štedioničkih zadruga. Kao temelj svemu tomu postavlja se stranačka organizacija.

O vjerskom pitanju kaže program, da je za sebe vjera, za sebe narodnost, te neistovjetuje jednu s drugom. Što se tiče srbskog pitanja, kaže program, da su Hrvati i Srbi jedan narod po krvi i jeziku, nerazdruživo spojeni neprekidnošću zemljišta, na kojem obitavaju, pa prama tomu stranka će nastojati, da se odstrane razmirice. Obzirom na Slavenstvo, program izlaze kulturnu i prirodnu zajednicu.

Zagrebačke novine javljaju, da će nastati nekoje promjene kod zemaljske vlade. Tako što imao predstojnik bogostovnog odjela napustiti to mjesto i preuzeti mjesto predstojnika pravosudja, kojeg predstojnik pošao bi u mirovinu.

Ovih dana prestao je „Obzor“ biti glasilom stranke prava, i tim je ova stranka ostala bez svog glasila.

Jedan od uvaženijih članova neodvisne stranke, počeo je u „Obzoru“ objelodanjivati niz članaka, kojimi nastoji dokazati potrebu razpusta hrvatskog sabora, koji da nije više sposoban, da govori u ime zemlje. Što se tiče nagodbe sa Ugarskom, kaže pisac, da je Hrvatska

vlastna odkazati nagodbu u svih onih točkah, koje se netiču one zajedničke veze, koja je uređjena pragmatičkom sankcijom. Rusija.

Carški odpis, o kojem govorimo na prvom mjestu učinio je u ruskom narodu najpovoljniji utisak. Između Rusa i Japanca bijaše se već čedan dana oko Mukdena ljuta i krvava borba, u kojoj glase najnovije vijesti od 8. tek. mj.

Petrograd, 8. (Ruska brzobjavna agencija). Krvavi boj se ne smanjuje, dapače biva sve žešći. Nakon što su Rusi odmakli svoja krila prema sjeveru, stoje paralelno sa japanskom obkoljujućom kolonom. Protivnici drže postojano svoje pozicije. Svaki dan naši vojnici donasaju japanske zarobljenike. Tekom dana bilo je važnih sukoba kod Sjuamituna na cesti prema Simintinu. Prošlu noć napali su Japanci ponovno odio Rennenkampa, prolaz kod Gutulina i pozicije kod briega Putilova.

London, 8. Dopisnik Reuterice u ruskom glavnom logoru javlja iz Mukdena od jučer: Danas do večeri biesnila je bitka na desnom krilu. Glavni pravac bitke protezao se je u duljini od šest vrsta. Pred večer bili su Japanci zauzeli jednu dobru poziciju kod Madjapu i napredovale još više prema sjeveru a da se nisu, kako se čini, približili svomu cilju. Ruski gubitci u ovoj bitci su mnogo veći nego li u bitki kod Liaojanga. Gubitci Japanaca pak jesu još mnogo veći. U dva sata po podne japanski pješaci zaposješe Jansutun.

London, 8. „Daily Telegraph“ javlja iz Tokia od jučer: Po jednoj vijesti iz Inka čini se da se glavna sila Rusa povukla iz Fušuna u Tielin. Gubitci su veliki. Sve ruske pomoćne čete odposlane su preko Mukdena na sjever. Kuropatkin je premjestio svoj glavni stan. Lievo japansko krilo poslje žestoke bitke, utaborilo se je sjeverno od Mukdena. Lievo krilo Kuropatkinove predraste — 20.000 ljudi — uzmiče.

London, 8. Po vijestima iz Tokia, Rusi su podpunoma izpraznili Mukden. Ove vijesti donieše Kinzi prispjeli sa sjevera. — Japanci se nalaze pet milja zapadno od Mukdena. Kuropatkin se je povukao sa jednim vlakom na sjever; Rusi kreću prema Tielinu uzv sa sobom veći dio municije naslagane u Mukdenu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Maškarada u Sokolu.

Tko je prisustvovao u subotu na večer na sokolskoj maškaradi, sigurno još i danas pomišlja u srcu žaleć što se takova zabava neće opetovati za jednu tieu godinu dana. Ugodan utisak sa te večeri svakto još i danas čuti. Saroliko ono mnoštvo krabulja, veselo zanovetanje, nepriljena šala, sloboda kretanja, žamor, peckanje, smjeh — sve to je podalo zabavi onaj utisak, koji se teško zaboravlja. Koliko je bilo krabulja? A tko u obće nije bio, a da nije na sebe postavio kakov znak što podsjeća na pokladno ovo vrijeme? Od najozbiljnijeg i starijeg čovjeka do mladog i prpošnog picrota i klovnova, sve se te večeri ko po dogovoru okitilo pokladnim znakom. Vidjeli smo stare ozbiljne muževe sa na glavi crvenim fesom, koji su te večeri i sa crnim domino, i sa seljakinom iz okolice te sa malim klovnovima do glupog Tony-a, živahno i mladenačkom snagom učestvovali u onom vrtlogu i metehu veselja i ludovanja.

Cirkus Barnum i Barley pak en miniature sa svojim nastupom odnio je vicnac slave i sveobće priznanje.

Opisati pak cيلي tog zabave nemoguće je i radi onog sarolikog broja i radi prednosti ove ili one skupine krabulja. Svakako treba da se u prvom redu zahvali odboru Sokola sa svojim starostrom Križem na čelu, koji su nam priskrbili taj užitak. Da li je pak doprinesla mnogo tomu i budeća se hrvatska svijest našega naroda, svaki će se složiti s nama ako rećemo da jest, jer smo to opazili kao nikad dosada, kod ovogodišnjih naših zabava. A utješljivi je to znak za našu pravednu hrvatsku stvar, kao što i ugodno se to doimlje naših hrvatskih srdac. Bože da, da ne malakšemo; napredak ovaj podaje nam nade u bolju budućnost krvi naše i hrvatskog preporeda te Pula morat će doskora da postane središtem narodnog pokreta. A i bit će, to nam jamči ime našeg oca hrvatskog patnika Dr. M. Laginje.

Kriza u občinskom zastupstvu u Pull. Jučerašnji naš vriedni „Omnibus“ piše: „Jučer se razširila gradom viest, da je pet činovnika mornarice, izabranih u prvom tieu, dalo ostavku.

Na municipiju se jutros živo radi, da izravnaju razdor. Vidjet ćemo sutra što će biti iz konstituiranja — ako u obće bude. Upozorujemo samo već sada, da bi bio vrhunac nad vrhuncima, kad bi gospoda Reh i Wilhelm pristupili sutra na mjesta svojih kolega mornarice, koji su dali ostavku.“

Danas 11. februara sastaje se izabrani ozi na vieće da izaberu načelnika i viećnike — ali, čujte, vratite se kako su i dosli, naime vieće je odgodjeno, jer je falio jedan zastupnik i to g. Morin od c. i k. mornarice, koji je odsutan iz Pule, ukrcan na ratnom brodu.

Kastanjersko konsumno društvo. Subotu večer bio je u krcini Tominića na Kastanjeru (predgrađe puljsko) pogovor, da se tamo ustanovi konsumno društvo. Bilo je pedesetak ljudi. Po njihovoj želji došli su među nje i Dr. Laginja i J. Stihović, da jim protumače kako se takova društva sastavljaju i kako se ravnaju.

Bilo je i nešto socialista na čelu jim vođa Lirusi, koji je na svaki način nagovarao, da se pridruže velikom konsumu talijanskih socialista, ali nije uspio, je je četrdeset prisutnih već one večeri izjavilo, da hoće da imaju svoje posebno „Kastanjersko konsumno društvo“. I pravo je tako. Drugi put o tom više.

Iz našeg Sokola. Pokladno vrijeme svršilo smo domačom zabavom, koju nam je priredio naš prvi istarski Sokol u utorku na večer u svojim prostorijama. I ova kao što i prvašnje zabave našeg Sokola bila je dobro posjećena i animirana, te se „protjeza sve do tri sata u jutro. S tom zabavom svršio naš Sokol svoj ovogodišnji pokladni program, kojeg je izveo sebi na čast a našem narodu na vieću korist sakupljajuć ga na svojim zabavnim siecima i sjećajući ga svoje rodoljubne dužnosti.

Ni u ovo korizmeno doba, doba po-božne molitve i pokore neće naš Sokol spavati, nego mjesto pokladnih plesnih vježba prirediti će Sokol po nedjeljama poslje podne više izleta u okolicu, vršec među našim pukom svoju rodoljubnu zadaću. Takav prvi izlet sprema Sokol u nedjelju dne 12. tek. mj. — ako vrijeme dopusti — u bližnji Stinjan. Sastanak za taj izlet bit će točno u 2 sata poslje podne u sokolskoj dvorani, odakle će se skupno otići. U slučaju nepovoljnog vremena izlet bit će odgodjen, ali će se svejedno obdržavati domaća zabava to isto po podne u dvorani Sokola uz pjevanje i tamburanje.

Korizmene pripoviede.

Za katolike vojnike c. i k. ratne mornarice držat će se korizmene propoviede u župnoj crkvi ratne mornarice „Majka božja na moru“ u 3 sata po podne na ove dane i ovim redom:

dne 8. marča: njemački
dne 11. marča: hrvatski
dne 15. marča: slovenski
dne 18. marča: talijanski
dne 22. marča: njemački
dne 29. marča: slovenski
dne 1. aprila: hrvatski
dne 5. aprila: talijanski

Kod ovih propoviede igrati će glazba za to određene crkvene pjesme. Dne 8. 15. 22. i 29. marča igrati će glazba c. i k. pješačke pukovnije br. 87; a dne 11., 18. marča, i 15. aprila igrati će glazba c. i k. mornarice.

Slava junacima.

U Puli zna svaki, tko su to: Francesco Zez (koje je to blago?) di Pomer, Leopoldo Stihovich di Protore (gdje je to?) e Antonio Raicich di Lisignano. Tako ih barem navadaju „Giornalotto“ i „Polo polo istriano“, koji ih u velike slave.

Biti će, da ova dva talijanska lista, koji nisu nikad još, ne samo pohvalili, nego niti pristojno spomenuli ime bilo kojeg poštenog Hrvata — imadu razloga da uzvisuju baš gornju trojicu: mi im za stalno nećemo mutiti veselja.

Mi, ovdje u Puli i na Puljštini, a to će reći sve što se kupi oko hrvatske zastave te neće da prezire mlieko materino, kažemo samo, da se nas nimalo ne čitū bedastoe načrćkane u njihovom „Biću“ kao što ni Markijevi topovi većeg ili manjeg kalibra ili Krstičevići zlatni novci grčke i latinske fele.

Ali sad smo za jedno iskustvo bogatiji: nije nam više čudno, zašto ljudi ne drže

Nastavak u priloga.

skoro ništa do »prosvjetitelja« kakvi su »signori maestri Zez, Sticovich, Raicich«. Niti će nam biti čudno od sada naprijed, ako svaki pomerski, premanturski, lipnjanski pošteni bude smatrao svojim pravom, da takvim učiteljima... pljune u gubicu.

S naše strane poseći ćemo u buduću i mi za bičem; ali nećemo smo mahati opotom, da gladimo i muhe plašimo, nego ćemo obrnuti debli kraj pa udri »škurjadistima«.

Ta drugo i ne zaslužuju ti velezaslužni učitelji hrvatskih škola »signori Zez, Sticovich, Raicich«.

Litna vjest.

Od jučer nalazi se na prolasku ovdje vелеuč. gosp. prof. Vjekoslav Spinčić, zastupnik naroda na carevinskom vieću.

Lošinjski kotar:

Malinska 27. februara 1905. Danas oko 4 sata po podne preminuo je naglom smrću g. Ivan Skarpa u dobi od 77 godina. Tužio se već dulje vremena, da je oslabio ali se ni iz daleka nije držalo te bi podlegao, jer je prije pol sata razgovarao sa svojim prijatelji na ulici. Rodom je iz Starigrada u Dalmaciji, a naselio se u Malinsku pred kakovih 55 godina. Oženio se vriednom domaćicom iz Dubušnice, pa prem siromah, znao je svojim neumornim radom i riedkom stidljivošću steći dosta liepi imetak, kojeg je još za života izručio svojim sinovom i hčerami. Bio je veliki rođoljub, te se je među prvimi borio oko pobrvačenja naše občine. Bavio se najviše trgovinom drva, koja je kupovao od naših obćinara, pa tako došao u doticaj sa mnogimi, zavedenimi od dubušljanskih i krčkih odroda. Svaku zgodu je upotrebio noga-varajući narod neka se ne da voditi od onih, koji htjedose i nadalje podržavaju tobožnje talijanstvo u ovoj občini, što mu je Bogu hvala skupa sa ostalimi rođoljubi i uspjelo. — Kao imućan čovjek mnogoga siromaka je pomogao i rietju i činom, zato će mu među ovdjšnjim pučanstvom ostati trajna uspomena. Rodoljubnoj obitelji naše iskreno saučesće nad gubitkom čestitog starca, a njemu lahka hrvatska zemljica. Tonkin.

Voloski kotar:

Deputacija občine Kastav kod carskog namjestnika.

Utorak predstavila se je carskom namjestniku knezu Hohenuohe deputacija občine Kastav sastojeca od načelnika g. K. Jelušića, župnika-dekana g. A. Ellnera, obć. savjetnika Fr. Dukića i obć. zastupnika g. I. Vlaha-Vitića. Deputacija predala je g. namjestniku spomenu, u kojoj moli podporu od carske vlade za razne crkvene, školske i gospodarske potreboće. G. namjestnik primio je deputaciju vrlo ljubezno, obećav njoj, da će pomno proučiti želje i potrebe pučanstva občine Kastav i da će prvom prilikom posjetiti drevni naš Kastav-grad.

Vjenčanje. Veleučeni gosp. dr. Gajo Dabović obćinski liječnik u Kastvu vjenčao se je dne 1. t. mj. sa dražestnom domaćom gospojećom Božicom Kučić, mladjom kćerkom pokojnoga »Francera«. Vjenčali su se u Beču, gdje je Božica preko godinu dana kod svojega ujaka Dubrovića stanovala. Vraćajući se iz Beča, zaustavili su se u Zagrebu i probavili tamo par dana. Pred Kastvom dočekali su jih pucanjem mladici i pozdravili. Obćestovanomu i ljubljenu paru želimo iz srca što dolji i sretniji život!

Zabava hrvatske čitaonice u Kastvu. Bit će već doba korizme, kad ugledaju svijet ovi redci, ali ipak valja s njimi u sviet. Već ove trideset i devet godina priredila je čitaonica u Kastvu zabavu na posljednju pustnu nedjelju. Ona je tako rekuc matica svih ostalih što jih ima u iztočnoj Istri. Njezine zabave su upravo poviestno znamenite. Prije je okupljala više gospodu iz bližega i daljnega. Dan danas okuplja sve slojeve pučanstva velikoga diela Kastavščine. A ne manjka ni gostova. Onaj put su se osobito iztakli Trsatški Hrvati, članovi »Primorskoga Hrvata«. Bas je liep i koristan običaj zavladao u posljednje doba izmed Trsatških i Kastavskih Hrvata. Posjećuju se kao prava braća, kako i jesu. Tozmu je

dao izraza za odnora predsjednik čitaonice Kazimir Jelušić krasnim rietcima, a uzvratilo je u ime Trsatških Hrvata graditelj Matković rietmi kojimi je sve prisutne upravo uznosao. Pozdravio je takodjer Prisutnoga zastupnika g. prof. Vjekoslava Spinčića. Ovaj je shodno odgovorio. Za odnora pjevalo se je takodjer. Pjevalo je celokupno obćinstvo upravo odusevljeno. Inače se je raspored zabave izvršio na podpuno zadovoljstvo. Odlikovali su se pjevači i pjevačice, tamburaši i tamburašice pod vodstvom g. Milneršića, a tako i predstavljači i predstavljajčice. Hvala svim i na čelu odboru, koj se je za zabavu pobrinuo. Plesalo se je sve u šeststest.

Srećano otvorenje doma »Hrvatske čitaonice« u Mihotićih. Dne 4. t. m. obavilo se je svećano otvorenje novoga-gradjenoga doma »Hrvatske čitaonice« u Mihotićih na Kastavščini. Ima već kakvih petnaest godina da se je otvorila »Hrvatska čitaonica« u Mihotićih. Zasluga u tom imadu velenvaženi posjednik, trgovac i rođoljub, rietju i činom, Mate Kundić, pak vriedni naš Ivan Grgurina, Vjekoslav Kinkela, Frane Šepić, I. Gržetić, Antun Spinčić, Frane Mavrović i drugi. Ne imajuć stalnih prostorija za čitaonicu već više vremena su snovali, kako bi sagradili svoj dom. Na to jih je — sjećamo se — jednom zgodom poticao Matko Mandić. Konačno uspjelo njim sagraditi zajedno sa Kučićem krasnu zgradu. Jedan dio te zgrade je strogo uzet dom čitaonice, vlastnost rečenih i drugoga, drugi dio jest vlastnost rečenoga Kučića. Dom čitaonice jest za dva kata visoka dvorana, ukusno iziskana, pozorište, galerija i prostorije za čuvanje robe. Ostalo su prostorije Kučićeve, zgodno udešene za gostionu. U toj zgradi acilienom krasno razsvjetljenoj sastala se je subotu sva sila ljudi, iz onoga recimo okružja, pak iz skoro svih županija Kastavščine, iz Veprinca, Opatije, Voloskoga, Rieke i Trsata. Sastali su se domaći, da otvore svoj davno željeni dom, sastali se ostali da se u braćom razvesele. Imali su gdje i čim. Za to su se pobrinule mladje sile onoga okružja većinom sinovi i kćeri više spomenutih rođoljuba. Proslov je izrekao prije medicinar sad pravnik Gržetić. Isti je pjevao sam kao bariton. Nadalje pjevao je kvartet, pjevao je muški zbor, pjevao je mješoviti, jak zbor, sve sami domaći muški i ženske. Franjo Grgurina udarao je na braću, a pratila ga je na glasoviru mlada gospodja Ivanka Kundić. Igrale su saloigru gospodjica Ivka Šepić i dvie Gržetić, te mlada gospoda Ivan Grgurina, Vladimir Kundić i Gržetić. Sve bijaše odpejavano i odigrano velikom umjetnošću. Mnogi komadi morali su se opetovati. Plesalo se je do biela dana. Mi ne možemo drugo nego zaželiti, da »Hrvatska čitaonica« napreduje u svom domu kako je počela, pa da sve više okuplja pod svoj krov onaj dio naše Kastavščine. Čitaonica bila pravim ognjistem narodne hrvatske sviesti!

Corso u Opatiji.

U nedjelju poslie podne bilo je u Opatiji nešto, što bi — sudeć po plakatima — imalo da bude pokladni »Corso«. Par cigana u vozovima, jedna Kineska baba, nekoliko talijanskih »pajaci« iz Voloskoga s učiteljem talijanske škole u Opatiji i s poznatim Ugotom iz Voloskoga na čelu, nekoliko kočija bez ikakva ureda, i — da — još jedna prilično nedećentna »maškar«, koja je od »milošte« ljubila i grlila mirne prolaznike — sve to posuto sa nekoliko vrlia »Coriandola« — eto takav je bio nedjeljni »Corso« u našoj Opatiji.

Svieta bilo mnogo — bilo je i muzike — bilo je i smjeha i ijukanja... Jedan incidentat: Nekomu dečku zgnejčila je nećija kočija obje noge. Začudno je to — pošto su se konji tom prigodom puno pametnije držali od ljudi...

Iz sjedneto obćinskog zastupstva u Kastvu. Dne 14. jenara t. g. obdržavalo je isto izvanrednu sjednicu i to usljed predloga i na trošak g. L. J. Münza, Predsjednik g. K. Jelušić, otvoriv sjednicu, pozdravi prisutnog gosp. dr. A. Stangeru

kao počasnog gradjana i zastupnika Kastvograda, te zem. podkapetana, koji se svakom prilikom zauzimlje za boljak ove občine i njezinih obćinara. Dvoranom zaori trokratni »Živio!«

Prešlo se je zatim na molbu gosp. L. J. Münza glede ustanovljenja ciene obć. zemljišta, kojeg bi se imalo ustupiti za proširenje češće zbog gradnje elektr. uzkoetračne željeznice Matulji-Volosko-Opatija-Lovran. Pročitana je odnosna molba i priobćeno, da je obć. povjerenstvo imenovano u sjednici 29. dehabra 1904. već sliedećeg dana pregledalo obć. zemljište kuda ima proći ta željeznica.

Dana je na to riet g. dru Stangeru, kao zastupniku g. Münza, koji zahvaliv se na liepom pozdravu g. načelnika i zastupstva, prelazi na sam predmet. Obširno obrazloži svrhu i korist prometnih obćila i predoči sliku prometa i putovanja u ovim krajevima nazad tridesetak godina. Novim cestama i gradnjom željeznica ne samo da se unaprijeduje blagostanje naroda i olahkoćuje mu putovanje, dovoz i odvoz potreboće, već se povećaje i vriednost okolnog zemljišta bilo privatnog bilo obćinskog. Preporuča s toga obć. zastupstvu, da bi snizilo cienu onog obć. zemljišta, što će ga zapremiti elektr. željeznica. Iza poduje razprave obć. zastupstvo zaključuje, da se tvrđci Münz ustupi potrebo zemljište uz odstetu od 1 K po m² i uz sliedeće uvjete: da naime napisi i oglasi na vozovih, stanicah i drugdje uz traćnice budu sastavljeni i u hrvatskom jeziku; da obćito i nužni prolazi imaju biti slobodni; željeznikać puga da bude dovoljno razsvietljena; da se pojedincu imade uz umjerenu cienu dati uzduž pruge u Kastavščini elektr. razsvjetu; da se u Matulji postavi 4 svjetiljke i badava dade svjetlo; da se zaštiiti osobna sigurnost; da se ustrojiti stanice u Matuljih kod »Tončice« i na Cirkulu, da se postavi stranga s gornje strane pruge u Matuljih i kod »Malenice«; da imadu kod radnje domaći radnici prednost i da poduzetništvo imade snasati troškove za razvid i izmjeru obć. zemljišta.

Predsjednik zatim priobći, što se i uzima do znanja, da c. kr. ministarstvo nije za sada dozvolilo ustanovljenje telegrafske službe kod poštinih ureda u Klani i Sv. Mateju; da je projekt i troškovi za gradnju mosta u Trnovici odobren i da je u tu svrhu obćini doznačena državna podpora od K 3750.—, te da tvrđka Gregersen i Schwarz pristaje na odlučenu zakupninu i produljenje najmorne pogodbe za plakate u Preluki i na Kantridi.

Pregledač blaga i mesa u Rukavščini Mavrić Josip zahvaljuje se na toj službi, a obć. zastupstvo, uvidiv potrebu tih pregledača, imenuje za Dolnji i Gor. Rukavac gosp. Šepić Frana kbr. 44, za Bregi gosp. Kinkela Ivana kbr. 51, te za Perenići i Pohri g. Kinkelu Josipa iz Perenići.

Kulturno vieće u Poreču saobćuje, da je naručiteljem iz ove občine od predbiļeženih 5522 g doznačeno samo 379.5 g posija, te se zaključuje, da se tu neznaatnu koliću ipak primi i dade siromašnjim naručiteljem, a ostali nek položenju jamćevinu dignu iz obć. blagajne.

Dugovina občine za kapelaniju u Sv. Križu bila je dnevom 13. jenara t. g. K 2105.65 na podpnu izplaćena. Društvo kastavskih krćnara položilo je u smislu zaključka od 29. dehabra 1904. u ime kaućije za uljeranje nameta na potrosarinu iz g. 1903. svotu od K 2000.—, a pogodba za namet g. 1905. bila je prihvaćena i od upravnog vieća u Klani. Parbeno-odvjetnički trošak u ovom sporu sa K 531.69 bio je repartiran na interesovane obćine prema kolićici, što će ju pojedina dobiti od tog nameta.

(Nastavak sliedi.)

Pazinski kotar:

Iz Tinjana 28. februara. Tršćanski Piccolo od 28. t. mj. hvali i u zviezde kuje Legin ples u Tinjanu.

Prošlog četvrtka bio je dakle taj ples u Tinjanu u žitnici g. Ivana Orlicha (puro sangue). — Ne zanima nas Legin ples niti sjajna dvorana kako ju Piccolo opisuje, i za pravo rećeno nebi bilo vriedno niti pero umočiti, ali ipak se mora dati nešto i čitaljima Naše Sloge da štogod i odavle saznađu. — Čujemo da je prisustvovalo plesu i osobah koje radi svog zvanja ne bi smjele, ali ipak su pomogle sabirati milodare za Legu, ne misleći da ona neobstoji za drugo, nego na zatiranje našeg milog jezika. Ako znadu kakovu svrhu imade lega, dosta zlo, ako ne shvaćaju, daju si sami sebi svjedodžbu.

Svaki pak mora pohvaliti naše čitaonice i sve sviestne Hrvate u Tinjanu, što se nisu niti obazirali na izazivanja i poklike koje su činili nekoi Legasi iz plesa u petak u jutro po bielom danu, po mjestancu Tinjanu.

Krićali su i urlikali evviva la lega i pjevali izazivnu pjesmu »nella patria del Rossetti i takodjer u pjesmi vriedjali osobe. — Osobito se odlikovala oba sina g. Orlicha (kojeg Piccolo uzvisuje) Aleksij i drugi sin Ruggero osmoskolac (abiturijent?) koji se je pak ponašao kao najprostiji deran. To je onaj koji je pred nekoliko dana jednom mladom trgovcu Slovencu iz Ljubljane koji je kod njih vino kupio rekao da Slavjani ne imadu kulture da nisu civilizirani, ali i mladi Ljubljanećan mu nije ostao dužan.

Liepe li kulture sig. abituriente? Pravo mu je bio odbrusio jedan naš mladić u dobi izborah »piu che ti studii, piu stupido ti diventi«. Ali kruna slave ide pak načelniku Vencetu koji je takodjer cielu noć probio u legaskom plesu. Svaki koji ga u jutro iza plesa vidio se je morao zgražati. Bio je u takovom stanju da nebi znao čovjek, dali bi se smijao ili pomilovao. Zatim ga odpeljao obć. redar na jednom vozu sa dvjema djevojkama koje su bile na plesu u Pazinu. Ležao je na vozu koliko je dug i kao zaklan spavao sve do Pazina, te su se putem ljudi popitkivali, tko je taj delija.

Kažu da je vraćajući se iz Pazina u Tinjan i pao do tri puta iz voza, i većer da okruni svoju slavu, narućio u krćmi prem petak pećenku od teletine. Bravo Sijor Vence trećoredac, samo tako napried. Čujemo da su i županu Rajku neki dan u Pazinu tabar strunili. Tako harba Ive! Mogu se zbilja ponositi oni prodanci sa takovim načelnikom i župani. Svi pametni obćalaju zalostne odnosaje u Tinjanu, kojim ufamo da će doći kraj jer tako ne može dalje.

Na ispravak razjašnjenje. Na dopis iz Boljuna uvršten u 6. broju Naše Sloge bio nam je poslao g. Belulović, stud. filozofije u Beču ispravak kojeg radi daljnog razjašnjenja uvršćujemo sada doslovno:

Veleštovani gosp. uredniče! Pozivljući se na § 19. tisk. zakona molim Vas, gosp. uredniče, da izvolite u svoj cienjeni list uvrstiti sliedeći ispravak: U zadnjem passusu članka »Pazinski kotar. Iz Boljuna« br. 6 od 9. febr. 1905. lista »Naša Sloga« napada dopisnik iz Boljuna na hrv. sveučilištarca iz Beča, da je bio poslan prošlih ferija od Talijana, da za zadnji pokušaj agitira za rumunjsku školu. Pošto sam prošlih ferija u Susnjevici od bečkih akademskih gradjana bio samo ja, to je članak očito naperen protiv mene.

Imadem da odgovorim dopisniku članka, da nijesam bio poslan u Susnjevici ni od Talijana ni od nekoga drugoga u agitatorne svrhe, već sam pošao za vrijeme ferija u svoje rodno selo saznati da pravim filosofsk študije u svom materinskom jeziku, koji zapada — neznam da li to dopisnik znade — u romanistiku, a to je moja struka.

Što dopisnik veli, „da bih bio dobio batina, da se nisam brzo pobrao“, nek bude siguran, da mene moji suzuzljivi ljube kao što i ja njih ljubim a i ljubiti ću ih.

Ja ne stojim ni u čijoj drugoj službi osim u službi božice znanosti, koja, kako se čini, dopisniku jest posva tuđa, sasma nepoznat pojam.

Nema lakšega nego li klevetati, ali klevetnik pokazuje svoje nizko osjećanje, a neudžno oklevetani imaju za klevetnika samo posmjeh samilosti.

Zaključujem svoj odgovor, iskazujući Vam, gosp. uredniče, svoje štovanje i uvjeravajući, da neće nitko većim veseljem pozdraviti otvorenje škole u Sušnjević nego Vjekoslav Belulović, filozof“.

Beč, 5. veljače 1905.

Mi smo na temelju informacija, koje smo erpili ovdje, dali g. Beluloviću u najboljoj vjeri izjavu bez znanja dopisnika, da se ovaj dopis nije njega ticao. Naš dopisnik pak na to nam je poslao ovo razjašnjenje: G. Belulović, student filozofije u Beču izvolio se poistovjetiti s onim hrv. sveučilištarcem iz „N. Sl.“ broj 6 o. g. vijesti iz Boljuna, što nije pogriješio. Onaj hrv. sveučilištarac je doista on. Ovoliko sam bio dužan objaviti. Ako se g. Belulović želi upoznati s menom, neka se izvoli obratiti na sl. uredništvo „Naše Sloge“, koje će mu blagohotno dati moj naslov. (Prepuštamo g. Beluloviću da se pere sa g. dopisnikom, kojeg poznamo kao vrlo pouzdanu osobu. — Ured.)

Koparski kotar:

Predaja ureda cestovnog odbora u Buzeta i Sandrinova zavjetanja. Novi cestovni odbor za buzetski kotar konstituirao se dne 4. februara 1904. Ovo konstituiranje priznalo se c. k. oblasti, koje imaju pravo nadzora, da se takov izbor zakonito vrši. Nu kako bijaše javljeno u ovom listu mjeseca februara prošle godine, nagovorio je bivši predsjednik toga odbora Sandrin staroga Poniža, da glasuje za njega te zemaljski odbor nehtjede priznati novog cestovnog odbora. C. k. oblasti pustile su, kako i obično voljici zemaljskog odbora dotično želji g. Sandrina, te imenovala posebnu cestovnu upravu.

Težak bijaše posao te uprave, jer zemaljski odbor nije hotio žrtvovati svoga Sandrina. U upravu bijahu imenovani čestiti muzevi, t. j. obćinski načelnik buzetski, A. Klarić i savjetnik I. Zigante a za Fr. Flega, reče Sandrin, da ne mari da bude i sam iz odbora izključen, samo da ne bude u njem g. Flego. I njegova je valjala, premda je tim vrlo malo postignuo, jer spomenuta dvojica vredni su i čestiti kano i Fran Flego.

Dne 12. o. mi. vrsila se je napokon predaja cestovnog ureda iz ruku Sandrina u one novoimenovane uprave. Predaja ta morala se vrsiti već pred godinu dana, te bi se bilo moglo u tom roku po gotovih nacrtih sagraditi cestu od Fontane pod Buzetom do Svih Svetih, koja se gradi eto već skoro 30 godina, pa nije ni danas sagradjena, premda plaća narod za istu namet od 30 po sto na porez već više godina.

Što se tako zateže gradnjom cesta na Buzetini kriv je Sandrin i protivnici nasi na zemaljskom odboru u Poreču, pa bi bilo vredno i kad bi koristilo da naši kmetovi zapitaju tu gospodu koliko plaća naš kotar godimice nameta za pokrajinu i kamo se troše ti naši krvavi žuljevi.

Od dne 4. februara 1904. imao je buzetski kotar dva cestovna odbora: za gospodu u Poreču bio je samo Sandrin, a c. k. oblasti ovlastile novokonstituirani odbor, kojemu su i namete od poreza predavale. Ali pravi odbor bio je Sandrin, jer je on trošio i razbacivao novac amo tamo za nepotrebna djela — premda ne bijaše na to ovlašten, Sandrin je imao koncem godine 1903. preostatak u blagajni K 800.56; jenera 1904. godine primio je K 2155.39 — ukupno dakle imao je tada K 2955.95, a potrošio je do 8. maja 1904. kao na prkos K 3680.07, ostavio tako

preko 1400 K duga, što će ga morati da plati sadašnja uprava, mjesto da uzdržuje ceste, koje bijahu zapuštene i zanemarene, kao ona prama Draguču, ona po Krasu i ona kod Rutari i Trebeša.

Sandrin nije hotio predati ured bez pomoći iz Poreča. Na pomoć mu je došao dobar naš prijatelj prisjednik Clova, koji je doveo sobom jednog računarskog činovnika, da mu odobre sav trošak, učinjen žalibože većinom bez potrebe. Potvrdiše mu sav potrošak u ime zemaljskog odbora. Tužni narode, kako se s tvójimi žuljevi gospodari!

Da vidimo kako je Sandrin posljednjih šest godina s timi žuljevi gospodario, podajemo sljedeću sliku:

Prvašnji cestovni odbor za god. 1891. do 1896. imao je prihoda od 10 po sto nameta K 30460.47, a Sandrin je utjerao za god. 1897 do 1902. od 20 po sto nameta K 45320.01, dakle u šest posljednjih godina primio je Sandrin za popravak cesta K 14859.54 više nego li prvašnji cestovni odbor. Povrh toga primio je on samo 1903. god. K 13513.68. Pa da vidimo kako bijahu pod njim ceste uzdržavane. Okolo Buzeta i prama Roču gospodski, dotim bijahu sve ostale zapuštene i zanemarene. I to sve imamo da zahvalimo talijanskoj gospodi u obće a napose g. Sandrinu.

Nu budimo pravedni pak priznajmo, da smo sami krivi, što taj gospodin s nama tako postupa. Da mu naši kmetovi ne blate pragova i neutiču u odvjetničkih poslovih, davno bi on bio zapustio Buzet, jer on od samih talijana nebi mogao gospodski prolaziti. Ne vriedi izgovor, da ne imamo drugoga odvjetnika, jer smo se i prije tužili i prvčvali nego li je on došao u Buzet — pak smo ipak i bez njega živili. Koji baš treba odvjetnika, eno mu ga u Motovunu, Pazinu, Kopru itd., pa kad ide za narodnu čast i za naš spas, nemijsje se gledati i na koju žrtvu. Talijani nebi stalno punili žepove odvjetniku Hrvatu, već bi radje išli tražiti svoga daleko i većim troškom.

A da svijet dozna kakov je to prijatelj našega jezika i puka, pričobujemo sljedeće njegovo „fino“ pismo:

„Pinguente 28 gennajo 1905.
Sigr. Giovanni Zigante

Loco. Mi pervenne uno scritto in lingua u me sconosciuta firmato da Lei, che, di nascita italiana, conosce a perfezione questa lingua.

Non pretendo riguardo da Lei, ma so di non essere obligate, quale persona privata, a rispondere a scritti che, indecitatamente, mi si manda in una lingua, che non è la mia, come non la dovrebbe essere di colui che firmò lo scritto.

Se quindi desidera qualche cosa da me, Lei, che è, od almeno dovrebbe essere italiano, mi scriva in quella lingua.

Dr. Sandrin.

Treba znati, da je ovako uljudnim pismom odgovorio odvjetnik dr. Sandrin g. Zigantu kao predsjedniku cestne uprave, da mu učini predaju cestovnog ureda. Zar nije ovo fin odgovor? Evala vam g. doktore!

Naš starina Zigante rodio se je od hrvatskih roditelja, uzrasao među Hrvatima, te nije nikada ni mislio ni čutio ni radio van hrvatski. Pa njemu dodje eto Sandrin dokazivati, da je Talijan ili da bi bar morao takovim biti. Nije li to 'drzovito'? A što kaže g. Sandrin onim mnogobrojnim keršićem, Stanićem, Bolmarčićem, Vidučićem, Berčićem, Martinolićem, Miančićem, Grošićem, Katarinićem, Oričićem, Krivičićem, Ponižom, Mrakom, Kovatcem itd. itd., koji su danas na glasu kao stupovi talijanstva Istre? Zašto nedoviknete tim vašim političkim istomišljenikom: nosite se iz našeg kola, vi ste hrvatski odpadnici, sram vas bilo! Ali oni su vam dobri i posteni, jer izdaše svoj rod, te vam pomažu danas mrziti i odnarodjivati našeg tužnog seljaka, svoga po rodu i krvi brata.

Zašto niste gospodine odvjetniče, nikada pokarali vašega prijatelja Krivičića, koji je došao mjesto vas u cestovni odbor, za koga nemožete utvrditi, da je ni Rimljanin ni Fiorentinac, pa ipak neće ni da čuje da je Hrvat ili kamo da bi govorio hrvatskim jezikom u sjednicah rečenoga odbora? Da ste vi dosljedan, kao što niste, onda ne biste imao nijedne podrepnice na Buzetini, jer su to na žalost sve sami naši narodni odpadnici. Ali vaša nedosljednost ide i dalje. Vi prezirete jezik puka, među kojim i od kojega živite. Vi nećete da znate za taj jezik, vi ga mrzite, pa ipak ste se u toliko zaboravio li poznicio, da ste poslao svoga sina u čisto slovensku pisarnu odvjetnika Furlana u Ljubljani. (Neznamo komu da se više divimo gosp. Sandrinu ili gosp. Furlanu! Op. ured.). Jeli to možda iz ljubavi do našega naroda ili jezika? A jok g. doktore! Ta vi nas saljete — kad pitamo svoja narodna prava — u Ljubljani ili u Zagreb, a sada saljete svoju djecu tamo! Znamo mi vrlo dobro, što je tu po sriedi ili u kom grmu zec leži. Ali to je vaš posao, pitanje vaše dosljednosti i narodnog ponosa! I tim svršavamo za danas.

Franina i Jurina.

Fr. Zač se jadi buzetski spasitelj na hrvatsku školu na Humu?
Jur. Vero zač ga bude.
Fr. Ter da nima školani.
Jur. Da jih nima nebi onako zijal.

Razne primorske vesti.

U počast pok. dru. Dinku Viteziću vodji Istarskih Hrvata preminulom 24/12 1904. za družbu Sv. Cirila i Metoda darovane: Šibenska občina, K 100.— Dr. V. Puljišić, biskup K 20.— M. Stojić, načelnik K 20.— Dr. I. Blažić K 20.— Dr. N. Markov, K 160 Hrv. vjersijska banka, podružnica Šibenik K 10.— Dr. Dr. Filip Smolčić, K 5.— Dr. M. Drinković, K 5.— Dr. Fr. Alaćević, zamj. državn. odvjetnika, K 5.— Dr. J. Gazzari K 5.— Dr. V. Duboković, sudb. tajnik K 5.— I. Bergnoćchi, K 5.— A. Cinotti, K 2.— D. Grubišić, K 3.— V. Kolić, K 3.— A. Škalabrin, K 5.— „Hrv. čitaonica“, K 5.— „Hrv. Sokol“, K 5.— „Šibenska glazba“ K 5.— „Dobrovoljni vatrogasci“ K 10.— Dr. I. Krstelj K 10.— Fr. Petrić, povjerenik okruž. sudista K 2.— Dr. A. Dulibić, nar. zastupnik na carev. vijeću i sab. dalmat., sudb. tajnik K 2.— Jurislav Paskiević Čikara, K 2.— R. Giovanizio, K 2.— J. Drezga K 1.— G. Koštar, K 1.— Ukupno kruna 261.60.

Snjegan upit. Iz srednje Istre pišu nam pod gornjim naslovom: Sa prijateljske strane doznasmo, da su neki slovenski listovi donieli viest, da je č. g. Jos. Ujčić pitomac u Augustineju u Beču ovoga mjeseca položio sjajnim uspjehom izpit iz biblijske povjesti, te mu najsrdačnije čestitaju, čemu se i mi pridružujemo. Nadalje pripovjedaju isti listovi, da je bila već prihvaćena i odobrena njegova „pravno-godovinska razprava“. Ljubopitni kao što jesmo, pitamo te listove, da nam izvole kazati: Koja je bila ta pravno-povjestna razprava, koji joj je naslov i koji objekt? Ta zašto ne bi i mi doznali o čemu radi ta poprmljena i odobrena radnja č. g. našeg zemljaka Ujčića? Ta i nas to zanima, pak bi rado doznali, čim se

bavi osobito taj naš nadobudni zemljak i čemu su imamo od njega nadati!

Drzovito postupanje njemačko-talijanskih činovnika na željezničkoj postaji u Herpeljah - Kozina. Od tamo pišu tršćanskoj „Edinosti“ skoro nevjerovatnih stvari o drzovitim i izazivajućem postupanju nekih velikih - njemačkih i velikih - talijanskih činovnika na onoj postaji. Ta do tepeva gospoda ne samo da ne poznaju naš jezik, već se s njim dapače javno i drzovito izsmjehivaju zahtjevajući od naših stranaka, od hrvatskih i slovenskih putnika, da obće s njimi talijanski ili njemački govore. Slovincem dovikuju, da su se tamo doklatili kao cigani iz Male Azije, a talijanskoga nazivlju „Naš Kralj“.

Dopisnik „Edinosti“ označuje nešto pobliže te njemačko-talijanske junake, ali mi ga molimo u interesu narodne časti, da pribriči njihova podpunna imena, jer se inače proti njima ne može postupati.

Bečki načelnik dolazi u Opatlju. Poznati bečki načelnik i vodja bečkih kršćanskih socijalista dr. Karlo Lueger dolazi na dulji boravak u Opatlju, da se oporavi od svoje posljednje bolesti.

Promještenje pučkih učitelja. Usljed zaključka kot. školskoga vjeća u Kopru i zbog službenih obzira bili će promješteni privremeni nadučitelj mješovite pučke škole u Lazaretu g. Josip Bertok na pučku školu u Černotiće, odakle će g. Ante Ful doći u Lazaret kao privremeni pučki učitelj.

Veliki narodni ples za »Družbu sv. Cirila i Metoda«.

Veliki narodni ples za »Družbu sv. Cirila i Metoda«, kojeg je priredila prošaste subote tršćanska slovenska mladež u svim dvoranama *Narodnog Doma* u Trstu, ispio je — kako nam od tamo pišu izvan svakog očekivanja. Premda je dan bio kišoviti i na večer bura baš bjesnila, ipak se je u »Narodnom Domu« sabrali rečenog dana toliko mnoštvo ljudi svake dobe, i svakog stališa, da svi prostori u obadvim dvoranama, galerije i svi hodnici bili tako dubokom puni, da si se tekak velikom mukom mogao protrurati kroz onu šarolik svjetinu iz jednog prostora u drugi. Bila je tu zastupana sva slovenska tršćanska inteligencija, i svi slojevi počam od radnika do najviših bogataša. A baš u tome leži težina i domašaj ovog plesa, da je nanj prihrilo sve što slovenski osjeća, i da se je po istim prostorijama šetao gospodin uz bok radnika i priprista okoličanka uz bok fine gradske dame. Svima se je čitalo na licu radosti i zadovoljstvo i svako je rado pretrpio kojekakvu nepriliku, rad koje bi inače odmah planuo. Taj ples bio je narodna manifestacija, kojom su svi učestnici dokazali, koliko im na srcu leži napredak naših »Družaba«; taj ples bio je dokazom, da u eminentno narodnim stvarima svi jednako čutimo i osjećamo, te da smo pripravn i borbi za naša sveta prava za boraviti na naše stališke razlike i stupiti svi u jednu falangu na obranu istih.

Koliko u koncertnoj, toliko u »Sokolovoj« dvorani bilo se sakupilo toliko ljubimaca Terpsihore, da se nije ni plesati moglo a galerije bile su prenatrane starijim svjetom, koji se je veselo gledajući ono šaroliko mnoštvo, koje se je gurvalo po dvorani.

Tekar iza odmora moglo se je nešto komodnije kretati, a mlađji svijet vrtio se sve do poslije četvrte ure.

Radošću bilježimo, da se usprkos silnoj navalii ljudstva, nije dogodio nit najmanji nered, što služi osobito na čast našoj mladeži, koja je bila onako lepo sve udesila.

Na plesu zastupao je istarsku »Družbu« jedan ovdlašnji Hrvat-rodoljub na to opunovlašten, dočim slovenska »Družba« nije bila zastupana po nikome.

Osobito upao je u oči svima velik broj braće Dalmatinaca, koje je predvodio njihov prvak naš marljivi i požrtvovni Filip Ivanišević i koji su svojim crvenkapama podavali cijeloj svečanosti eminentno narodni značaj.

Računajud po mnoštvu ljudstva, koje je udišao: ovovalo plesu, biti će i materijalni uspjeh vrlo dobar te će naše »Družbe« dobiti lepu svoticu novaca.

Ovaj podhvat sdružene tršćanske slovenske mladeži postavio je temelj Cirilo-Metodovom plesu, koji će se od sele svake godine obdržavati u tu svrhu i

zajamčiti našim »Družbam« stalan go-
dišnji mesopustni darak.

Našoj mladeži pako čestitamo i kličemo:
živili i ugledali se i drugi u Vas!

Samo ako je talijanski! C. k. ko-
tarsko školsko vijeće u Poreču odlučilo je —
kako čitamo u talijanskim listovih — us-
trojiti novu pučku školu u podobitni Vergna (?
mjestne občine Groznjan. Tu školu imala
bi polaziti i djeca iz susjednih sela Brda
i Bric, koja spadaju pod mjesnu občinu
Buje. Zapitano obč. zastupstvo u Bujah,
da li je voljno doprinuati u ime svojih
občinara za onu školu, odgovorilo je kot.
školskom vijeću, da će doprinuati drage
volje, ali pod jednim uvjetom t. j. da
bude u novoj školi naukovni
jezik talijanski.

Za sl. zastupstvo u Bujah ne vriedi
dake materinski jezik djece, oni ne pitaju
za pedagogičko-didaktička načela, oni si
ne taru glavu radi školskih propisa i za-
kona, njima je sve to nuzgredno ili su-
višno — za njila vriedi samo talijanski
naukovni jezik.

Ali čemu stavljati takav upit, ako se
ima ustrojiti onu školu za talijansku djecu?
Nu tomu nije tako. Školu bi se imalo
naime ustrojiti za hrvatsku djecu u iz-
vanjskih selih občine groznjanske, i radi
toga staviše bujski prosvjetitelji našega
naroda barbariski zahtjev ili uvjet, da ona
škola bude talijanska.

Idemo da vidimo što će na taj drz-
vito divljački zahtjev c. k. kot. skol. vijeće
u Poreču, kojemu je na čelu g. barun
Reinlejn, upravitelj onog kotara.

Kaznjenički pomilovani.

Carском naredbom od dne 24. febrara
1905 bijaše u raznih tamnicah Austrije
pomilovano 84 kaznjnika. Među timi
imaše ih pet u kaznionici u Kopru i jedan
u Gradiški.

Hrvatska knjiga u Italiji.

»Nuovarassegna bibliografico eletteraria«
u Firenci, u svom z broju (od veljače) u
dijelu namjenjenom hrv. knjizi donosi u
prievodu K. Lozovine Preradovićevog »Put-
nika«, te Ilijčičevog »Smrt Napoleona«.
S. B. Mitrović pako počeo je objeloda-
njivati prievod M. Marjanovićeve studije
»Iza Senoe«, što je izašla u ovogodišnjem
kolendaru »Svatiću«. Predplata na ovu
smotru stoji godišnje 6 kr. Adresa: Fi-
renze, Via Ricasoli 61—63.

Hrvatska škola u južnoj Americi.
Naši zemljaci, nastanjeni u Antofagasti
u južnoj Americi, pokrenuli su privatnu
školu za svoju djecu. Gđa Marica Antu-
nović Kello podučavat će djecu u hrvat-
skom i španjolskom jeziku.

Razni prinosi:

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru
priposlaše preko naše uprave:

Gosp. Ivan Vinodolac u Šaini sabrao
među nekoliko rodoljuba . . . K 10—
Hrabroslav Jakac, učitelj u Hu-
mu, sakupio je prigodom vjenčanja
vrlog rodoljuba g. Antuna Vivode
iz Sovinjaka sa gospodjicom Anicom
Pavletić iz Roča 5-46
Ukupno danas . . . . . K 15-46
Na račun ove godine izkazanih . . . 305-93
Sveukupno . . . K 321-39

Poziv na predbrojbu.

Nakanio sam izdati radoju: »Nauka
o gojencu i o odgoju«. Knjiga će imati do
20 tiskanih araka veće osmine, stajat će
do 4 K, a prema veličini i manje.

Prvi dio govori o gibanju, o tjelesnoj
sili, o životu i o službi živčanog sustava.
Drugi dio govori o razvoju duha dje-
tinjega. Počinje se prvim početkom, kada
dijete još i ne zna za se, prikazuju se za-
čeci duševnoga života, onda razvoj samo-
sviesti i svih individualističkih obilježja, pa
razvoj duha, značaja i društvene svijesti.
U ovom su dijelu upotrebljeni svi stariji i
noviji pozitivni rezultati experimentalne,
empiričke, fiziološke i dječje psihologije,
pa psihijatrije i psihologije naroda, u koliko
se njima može okoristiti odgoja. U tako
prikazanoj naravi čovjeka traže se uvjeti

sreće ljudske, prema kojima se odgoja
ravnati mora.

Treći dio govori o razvoju tjelesne
sile i spretnosti, o pobijanju nagona i mana
značajja, koje potječu od tijela.

Četvrti govori o razvoju duha obra-
zovnom obukom, dakle: kako se obukom
razvija razbor, razum, ukus, dobrota, vjera
i um, spretnost tjelesna i spremna sila za
rad. —

Peti dio prikazuje prilike odgoje u
obitelji, u okolici, zavitačnom društvu, pa
svojstva odgojitelja, roditelja i učitelja;
onda mane, koje se moraju zatrti i kako
će se zatrti, vrline, koje se moraju razviti
i kako će se razviti, pa sredstva, kojim se
ravna život gojenčeta.

Knjigom će se moći okoristiti roditelji
i učitelji, a i drugi prijatelji djeteta i na-
rodne budućnosti. Tko želi, da mu se
knjiga pošalje, kad do jeseni izidje, neka
se prijavi dopisnicom. Nadam se, da će
se zauzeti za širenje ove knjige moji djaci,
koji joj poznaju duh i sadržinu, pa da
će predbrojiti svoje školske knjižnice i uz-
nastojati, da se predbroje i druge u njih-
ovu kraju.

U Petrinji, mjeseca veljače 1905.

Dr. J. TURIĆ,
profesor u Petrinji.

Književne vijesti.

Primili smo sa zahvalnošću:

Uputa u vinogradarstvo ili kako treba
uzgajati nove vinograde, da dobro uspije-
vaju i dobro rade. Treće prošireno izdanje.
Sa 78 slika. Napisao PAVLO CESAR. Ci-
jena 1-60. Nakladom pisca. Tisak Eugena
Košaka u Samoboru, 1905.

Preporučano toplo ovu vrlo koristnu
i potrebnu knjigu našim prijateljima, os-
obito gg. svećenikom i učiteljem u onim
krajevima Istre, gdje nam valja flokserom
uništene vinograde obnoviti. Njezino treće
izdanje preporuča ju najbolje. Knjiga se
dobiva kod gosp. pisca u Božjakovini
(Hrvatska).

Bersečko društvo

za štednju i zajmove registrana za-
druga na ograničeno jamčenje pozivlje
u smislu § 35. zadružnog ugovora
zadругare i prijatelje na I. redovitu
glavnu skupštinu, koja će se obdr-
žavati u nedjelju dne 26. marča na
4 sata po podne u prostorijama obč.
uredu u Berseču sa sljedećim dnev-
nim redom:

1. Obračun za prvu upravnu godinu
i razprava o njemu;
2. Izbor upravnog odbora (5 članova);
3. Izbor nadzorničtva (3 člana);
4. Razgovor o svrsi društva;
5. Možebitni predlozi.

Društvene račune može svaki
zadругar pregledati u istoj zgradi od
dne 18. do 25. marča o. g.

Berseč, dne 3. marča 1905.

Za upravni odbor:
Franjo Škalamera,
upravitelj.

Mjesto lječnika.

Razpisuje se mjesto zajedničkog
obč. lječnika za občinu Dobrinj i
Omišalj, na otoku Krku, sačinjavaju-
jući jedno zdravstveno okružje, sa
plaćom od godišnjih 2400 kruna, a
k tomu stan u naravi.

Lječnik valja da je usposobljen
u sveukupnom lječničtvu, da stanuje
u Omišlju, da imade farmaceutički
ormar, i da poznaje točno hrvatski
jezik.

Potanje pogodbe, nalaze se kod
ovomjesnog obč. poglavarstva, na
svačiji prosti uvid, za vrijeme ure-
dovnog sata, a molbe imaju se do-
staviti na potpisato do 24. t. mj.
Predsjedništvo zdravstvenog okružja
u Dobrinju, 2. marča 1905.

Predsjednik:

Ivan Kirinčić, s. r.

Velološinsko društvo

za štednju i zajmove registrana zadruga
na ograničeno jamčenje pozivlje svoje
članove na redovitu glavnu skupštinu,
koja će se držati 26. ožujka o. g. u
4 sata po podne u tajnikovom stanu
sa sljedećim dnevnim redom:

1. Izbor dvojice članova za podpis
zapisnika.
2. Izvještaj o društvenom poslovanju
god. 1904.
3. Prikaz i odobrenje računa g. 1904.
4. Izbor jednog odborskog člana;
5. Eventualni predlozi.

Društveni računi biti će članovom
na uvid izloženi od 18. o. mj. do
dana štednje u tajnikovom stanu.

Veli Lošinj, 6. ožujka 1905.

Predsjednik: **Don Antun Petrića.** Tajnik: **Pop Mate Maratić.**

Čuveno ulje za sluh

nadlječnika i fizika dra G. Schmidt-a
odstranjuje brzo i radikalno privre-
menu gluhost, ciedjenje i zvonjenje
u ušima i zastarjelu nagluhost. Dobiva
se boca po 4 K sa napukom kako
se upotrebljuje, samo kod ljekarnice
C. Zanetti u Trstu.

JOSIP ČRNKO, župnik

u Vuhredu u Štajerskoj izjav-
ljuje, da je uporabljivao sa naj-
boljim uspjehom

željeznato vino

G. PICCOLIJA
dvorskog dobavljača i ljekarnika
u Ljubljani.
Boca od pola litre stoji 2 krune,
a vanjske se naručbe kretnom pošte obavljaju.

Listiće za korizmenu izpovied ili
pričest izvršuje naša tiskara u crnom
ili crvenom tisku. Kod naručbe od
najmanje 500 komada, po 70 h.
100 komada.

Poziv

na VIII. glavnu redovitu godišnju
skupštinu Posujilnice u Voloskom,
registrane zadruge na ograničeno jam-
čenje, koja će se obdržavati dne 23.
marča t. g. u 3 sata po podne u
družtvu Bratimstvo u Voloskom sa
sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje
glav. skupštine;
2. Izvješće ravnateljstva;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog od-
bora i društvenog suda;
5. Zaključak glede uporabe čistog do-
bitka;
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je za-
drugarom na uvid u društvenoj pi-
sarni u Voloskom.

Volosko, 2. marča 1905.

Ravnateljstvo.

Zahvala.

Potpisana izražuje svoju za-
hvalu svim onima iz Pazina i
okolice, koji su prigodom bole-
sti i rane smrti ljubljenog djeteta

Marije

nastojali da joj svojim sauče-
ćem ublaže ljutu bol.

PAZIN, 4. marča 1905.

Obitelj doktora Šebesta.

Tko hoće dugo živjeti

veseliti se dobromu zdravlju, mora nastojati svoj že-
ludac vazda u redu držati.

Svaki onaj, koji si je želudac sa teško probavljivom, prevrućom ili prehladnom
hranom pokvario ili nahladio, nalazi sigurnu pomoć u

Germanovoj životnoj esenciji,

koja se proti beztečnosti, slabosti želudca, podrigavanju, žgaravic, smučivanju-
glavobolji, vrtoglavici, grčevima, težkom stolecu, zlatnoj žili najuspješnija
upotrebljuje. — Poslje obilnog jela, osobito poslje masne i teško probavljive hrane,
odstranjuje ova esencija svaku bol i pribavlja vrtu za jelo, pri čem u velike do-
prinosa i okriepi tiela. Izlučuje pokvarene sokove iz tiela i čisti krv te ima prednost pred
drugim sličnim sredstvima, što neškodni i nakon mnogogodišnje uporabe, jerbo sastoji
iz najbiračnijih bilinskih sokova, te je ugodnog malo gorkog tka, tako da ju i naj-
razmaženije osobe, gospodje i djeca rado uzimaju.

Germanova životna esencija, kao pravo pučko i kućno sredstvo neka u
mijednoj kući ne manjka, jerbo često — gdje liečničke pomoći blizu nije — kao prva
pomoć pomaže i od ozbiljne bolesti sačuva. — Kod kupovanja neka se naročito
zahtjeva »Germanova životna esencija« — iz ljekarne k crnom orlu u
Bjelovaru, pošto imade još sredstva sa sličnim imenom, ali nijedno nije ovom
doraslo. Jedino prava jest u zelenom zamotu sa ciljem tiskanim naslovom: »Ljekarna
k crnom orlu« K. Germana u Bjelovaru (Hrvatska), kamo se i naručbe dostavljati
imadu. — Ciena bočici jest K 1-40 postom ne izpod 2 bočice. — Za pakovanje
40 para više, razasilje se uz pouzede ili unapred poslanje iznosa.

Naslov neka se točno napiše. — Naputci i prospekti badava.

Germanovu esenciju mogu trpčemu čovječanstvu najbolje preporučiti, pošto sam se na sebi
samomu i na mnogomu župljaninu kojemu bih preporučio bio taj liek, osvjedočio o izvršnom dje-
lovanju. **Edmund Medecetti, župnik Gradac, Zinzerdorffgasse.**

2 potrošene boce Vaše životne esencije vrlo mi dobro činiše, s toga mi pošaljite još 6 bočica.
Petar Gradnac, umir. župnik Gradac, Zinzerdorffgasse.

Ovim Vam javljam, da sam mnogo vrti sredstva upotriebio, ali nijedno nije kao Germanova
esencija djelovala. **Andrija Zizek, sv. Ana.**

Molim, da mi ponovno pošaljete 8 bočica Germanove životne esencije, koju du svima na želucu
hotujućima najbolje preporučiti. Pošto se mnogo bolje čutim, nadam se skoromu posvemašnemu
ozdravljenju. **Apollonija Haberl u Semriac' u kod Peggana (Štajerska).**

Svoji k svojim!
Skladište pokućstva
 gorčko-solikanske
STOLARSKÉ ZADRUGE
 (prije Antun Cernigelj)
TRST
 Via di Piazza vecchia 1, pokraj crkve Sv. Petra
 Tvornica sa strojevnim obratom.
 Pokućstvo izrađuju se samo u poči iz-
 sušenim drvom.
 Konkurencija isključena. — Za solidnost
 se jamči.
 Prodaje se također uz mjesečnu
 odplatu.
 Zadržati u Trstu, Splitu i Aleksandriji;
 Instrukovani cienici se šalju na zahtjev.

Koristno za vinogradare!
 Upozoruju se gospoda vinogradari u njihovom vlastitom interesu, da će izbor
Sumpor „ALBANI“ iz Pesara
 razpačavati i ove godine jednako skladitna tvrdka
PAOLO ROCCO & NIPOTI u TRSTU
 i prodavači u pokrajini oviastni od isto tvrdka.

Istarska Posujilnica u Puli
 Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrugućih dionica jedan ili
 više po kruna 20.
 Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član
 istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka.
 Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez pred-
 hodnog odkaza, iz-
 nose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od
 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložanja suglasno
 uslanovio veći ili manji rok za odkaz.
 Zajmovo (posude) daje samo zadrugom,
 i to na hipoteku ili uz njujnice i zadužnost uz garanciju.
 Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati
 osim jultija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
 Društvena pisarna blagajna nalazi se u Via Giulla br. 5, prizemno
 licu, gdje se dobivaju podlje informacije.
 Ravnateljstvo.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.
Zdravlje je najveće bogatstvo!
 Ovo glasovito i nenadkriljivo kapljice sv. Marka
 upotrebljavaju se za vanjsku i unutarnju porabu.
 Osnovito odstranjuju leupnje i klatanje po koži,
 nogu i ruku, te liječe svake glavobolje. One
 nedostavite spaseno-m djeluju kod bolesti želudca,
 uložaju katar, umiruju izcharanje, odiklanjaju
 nedulavanje, boli i grevo, popijesaju bolju pro-
 tavu, čiste krv i cirova. Prigone velike i male
 gljivice, te sve bolesti od gljivih dolazće. Djeluju
 izvrsno proti hrupavosti i promuklosti. Liječe sve
 bolesti jetrah i sluz-ne te koliku i leganje u želudcu.
 Prigone svaka gromnica i sve bolesti od gromnice
 dolazće. Najbolje je sredstvo proti materici i ma-
 drovu, pa isto osvojilo mnogati u slijednoj gra-
 dskoj mu s-ljakej sku. Izbava se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Sluga
 se neka buda narube pol naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb, Markov trg broj 29**
 pokrj crkve sv. Marka. — Novac neka se šalje napred ili pozastem. — Manjo od
 teinog tuca (12 boćica) 4 K, 3 tuca (24 boć.) 8 K, 3 tuca (36 boć.) 11 K, 4 tuca (48 boć.)
 14 K, 6 tuca (72 boć.) 17 K. — Pojednjen licu i listu primanica, da ih nije mo-
 potrebljavati **kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravite: Iv. Barčinić, učitelj;
 Janko Ribarić, kr. nadlesar; Stj. Borčić, župnik; Filip Manić, općentar; Stojka Vukelić, ilica;
 Jozo Seljanić, svejk list. list.
 Utomljena god. 1360. **Gradska ljekarna, Zagreb.**
 Markov trg broj 29, pokrj crkve sv. Marka.
Zdravlje je najveće bogatstvo!
Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Pčelno - voštene sveće
 po kilog. K 4.90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garanti-
 rano pčelnoga voska.
 Uvrsne sveće iz gori imenovnog
 voska ukršena u rešetku sa zlatom,
 otklenim crvenim list. . . . . kg. po K 8.—
 liste ukršene sa odjeljivim cvjetinama . . . . . 8.—
 Tamjan lagrima, najsljoli 2.40
 granis . . . . . 2.—
 Sveće sa pogrebe po vrlo niskoj cieni. — Za pravi, čist vosak jamčim sa 100% kruna,
 Gerseheimovi stenci (filij) i stakla za vjetrov list. — Isto tako svećni pilonaci (stolici) i svrzdni,
 uz vrlo niske cieni.
 Preporučam se prečastom srećenstvu, p. n. običinatu najpoznatije,
J. KOPAČ, vošćarica u Gortici.

Visokom kr. zem. vladom proglašena Hokovitom vodom radnicom
APATOVAČKA KISELICA
 izvrsno i poput kristala čisto stolno p. čie.
 Glasoviti liečnički autoriteti prepisuju ova kiselica s naj-
 boljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i graklja-
 na proti ulozima i reumi, kod želudca, plućana, crvenog
 i svih drugih katar, proti hemeroidima (slanoj žilji), kod boli
 habrega, mjahura, kamena, žučerna bolesti, zrnatih i nate-
 kilih jetara, žučarstva i mnogih drugih bolesti. Prokazuje iz-
 vrsnost i nenadkriljivo sredstvo kod spornik i mnogih drugih
 ženskih bolesti.
 Analizirane su prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski
 savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.
 Nagradjena na mnogim velikim strukovnim iz-
 lozbama sa 15 zlatnih medalja.
 „Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“
 ZAGREB, ilica broj 17.
 Dobiva se u svim ljekarnama, spovisnima infrojima, restauracijama i gostionama.

POZOR! BOLESTNOG ZDRAVLJE!
 SLABŠME JAKOST!
PAKRAČKE KAPLJICE
 djeluju izvrsno kod svih bolesti želudca
 crijeva — odstranjuju črvene i boli želudca, gone
 vjetrove i čiste krv — popijesaju probavu, jetraju
 nane i velike gljivice, odstranjuju gromica i sve
 druge bolesti od iste dolazće. Liječe sve bolesti
 jetra i slezeni. Najbolje sredstvo proti bolesti
 materice i madroma — a toga nesajno mnogati
 u slijednoj gradskoj mu seljakej kući.
 Neka svako narudi i adrestar:
PETAR JURISIĆ ljekarnik
 PAKRAČE br. 207. (Slavonija.)
 Cijena je slijedeća i to franko na svaku poštu su:
 12 boćica (1 tuca) K 5.— 36 (3 tuca) K 12.40
 24 boćice (2 . . .) K 8.60 48 (4 . . .) K 18.—
 60 boćica (5 tuca) K 18.—
 Manjo od 12 boćica se nešalje.

SLAVONSKA BILJEVINA radi se upravo sjajnim naj-
 boljim uspjehom proti najsta-
 rijem klatju, proboljiv, promuklosti, hrupavosti u grlu, teškoćam disanju, astmi, proba-
 danju, kataru, odstranjuje guste sluzi, te djeluju izvrsno kod svih ma i najstarijih
 prsnih i plućanih bolesti.
 Cijena je slijedeća i to franko postavljena na svaku poštu:
 2 originalne boće K 3.40 4 originalne boće K 5.80
 6 originalnih boća K 8.20
 Manjo od 2 boće se nešalje.
 Novac se šalje unaprijed ili pozastem.
 Molim dakle naručiti samo izvrsno od mene pod adresom
PETAR JURISIĆ ljekarnik
 PAKRAČE (Slavonija).

Oglas, pripisana list,
 lakajo i računaju se na temelju
 običnog cienia ili po dogovoru.
 sveti za predbrojbu, oglas nu-
 lja se napuniticom ili polov-
 nom pošt. stacionice u Beču
 sa administracija lista u Pulu
 kod narube valja izdati os-
 tuditi ime, prezime i najbitija
 poku predbrojnika.
 Na list na vrijeme ne prim-
 eka to javi odgovarajuću u
 svorenom pismu, za koji se
 plaća postarima, ako se iz-
 rana napisu „Reklamacija“.
 Novog računa br. 847.849.
 Telefon listare broj 28.

Govorni urednik i izdav-
učko školstvo Is-
u proračunskom
 U sjednici proračunsko-
 vinskoga vjeća od prošlo-
 gocio je slovenski zastupa-
 rojim drogovom stanje
 kolstva najveći za to ne-
 manjere. Njegov govor gla-
 Mnogi koji ne poznaj-
 ugu misle, da je Istru a osta-
 talijanska i da su Slaveni
 gosti. Te mnijenje je posve-
 melju popisa pučanstva o-
 brojila je Istru okolo 111-
 140.000 Hrvata i 44.000 S-
 službene brojke nisu doduše
 je stalno više hiljada Sla-
 među Talijane. Temeljem
 iznasa talijanski pučanstv-
 venako 60.9%.
 Broj škola kaže pak i
 razmjor. Po zadnjem izka-
 dem pri ruči, bilo je školke
 u Istri 1900 razreda s tal-
 kovnim jezikom, to je 62-
 81 razred s hrvatskim i 31-
 venkim naukovnim jezikom
 slavenskih razreda ili 37.1-
 Spominjem mnogogred,
 ilijanskih škola u čisto hrv-
 Eto nekoliko primjera. U
 marinuli su im god. 1870-
 zenskoj školi talijanski u-
 Većina obćinskoga zastupa-
 u sjednici dne 14. maja 18-
 uveći u obje škole hrvatski i
 Manjina se je utekla zemalji
 koji je dne 15. junija 189-
 kijačak obćinskoga zastupa-
 nezakonit. Većina se je ute-
 nistarstvu bogostovlja i p-
 odgovori, da ne ima povod
 postupanje, pošto je već z-
 zaključak utinuo. Objje su j-
 ilijanske.

PODLISTA
Rad
 oko budjenja narodne
 vatskog i slovenskog
 Istri u zadnjih 50
 (Predavaoje prof. Vj. Spinčić na
 listi priredioje u prolazu smrti
 Dr. Dinka Vitezica u E
 (Konec).
 Zastajna je čitavnica u
 vana god. 1869. s hrvatskim
 hrvatski potvrđenima. Svrh-
 se čitaju slovenske novine i
 slavenske*. — Kako je po-
 čeno, da će u čitavnici sastoi-
 12 lica i 6 zamjenika, koji
 sive vijesti u riječi i pismu
 jeziku, i u slučaju, za se dru-
 bude, predi će njegova im-
 „Stovjenc“ u okolici puljskoj
 mjestima bile su osnovane č-
 nije kao n. pr. u Kopru, od
 prva u sredinjoj Istri, u Paz-
 pod imenom „Austria“, pak
 čitavnica“, na Volostom najpu-